

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	อาชีพการผลิตผางประทีปบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายสมเจตน์ แก้วแสงใจ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาอาชีวศึกษา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวนิตย์ เจริญชัย ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เปรมฤดี ทะคำสอน กรรมการ อาจารย์ ดร.สุรพล บัวพิมพ์ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา กำศิริพิมาน กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของอาชีพและกระบวนการผลิต รวมทั้งเครื่องข่ายการค้าผางประทีปบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และบันทึกภาพ จากแหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบอาชีพการผลิตผางประทีปบ้านตาล พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าปลีก ผู้รับซื้อผางประทีปเพื่อแปรรูป ผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ แล้วนำมาวิเคราะห์จำแนกหมวดหมู่ และนำเสนอโดยการพรรณนา

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความเป็นมาของอาชีพการผลิตผางประทีปบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 โดย นายสุรชัย มั่งคอง เนื่องจากบ้านตาลอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ และจัดหาแรงงานได้ง่าย รวมทั้งสภาพแวดล้อมเหมาะสม และชุมชนมีความเชื่อทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการใช้ผางประทีป จึงมีการถ่ายทอดความรู้ให้ทั้งบุคคลในครอบครัวและชุมชน จึงทำให้อาชีพมีการขยายตัว โดยปัจจุบันมีผู้ประกอบอาชีพนี้ประมาณ 18-20 ครัวเรือน และมียอดขายถึงปีละประมาณ 8-9 ล้านบาท

2. กระบวนการผลิตผงประทิปป้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การเตรียมดิน การปั่นด้วยมือ และการเผาโดยใช้เตาเผาแบบเปิด รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงคุณภาพก่อนการจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตให้มีความสะดวกและรวดเร็วในการผลิต ตลอดจนมีการจัดการด้านผลกระทบต่อชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. เครือข่ายการค้าผงประทิปป้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย เครือข่าย กลุ่มผู้ผลิตซึ่งทำหน้าที่พ่อค้าคนกลางด้วย ซึ่งในกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ นอกจากนี้ยังมี เครือข่ายกลุ่มผู้ค้าปลีก กลุ่มผู้รับซื้อผงประทิปเพื่อแปรรูป และผู้บริโภค ซึ่งในการสร้างเครือข่ายของทั้ง 4 กลุ่มนี้ ใช้ความสัมพันธ์ในความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งความรู้จักคุ้นเคย และที่สำคัญที่สุดคือ ความซื่อสัตย์

Thesis Title	Occupation of Producing <i>Phang Pratheep</i> in Ban Tarn, Hot District, Chiang Mai Province		
Author	Mr. Somjet Kaewsangjai		
M.Ed.	Vocational Education		
Examining Committee	Asst. Prof. Souwanit Charoenchai	Chairman	
	Asst. Prof. Premruedee Tacornson	Member	
	Lect.Dr. Surapol Boapimp	Member	
	Assoc. Prof. Dr. Kanya Kamsiripiman	Member	

Abstract

The purposes of this research were to study the history of occupation, production process and trade networking of *Phang Pratheep* in Ban Tarn, Hot district, Chiang Mai province.

The tools used in this research were in forms of observing, interviewing formal and informal community leaders, experts in *Phang Pratheep*, producers at Ban Tarn, dealers, retailers, suppliers for further production stage, consumers, and other related officers. Taking photographs all related activities had been done as a tool. Data were verified and checked its validity, accordance and suitability to the research objectives, then, analyzed and categorized into groups. The results were presented in descriptive form.

The results of research were as follows:

1. The historical of the occupation of producing *Phang Pratheep* in Ban Tarn, Hot district, Chiang Mai province has been begun in the year 1990 (2533 B.E.) by Mr. Surachai Mankong. As Ban Tarn community was located near raw material sources and labours were easy to find, included appropriated environment and cultural belief related to the use of *Phang Pratheep*. Its production knowledge was transferred to both family members and the community, thus, the factors mentioned favored occupation expansion. At the present time, around eighteen to twenty households have maintained this occupation and sum of products are around eight to nine million pieces per year.

2. Production process of *Phang Pratheep* in Ban Tarn, Hot district, Chiang Mai province were composed of clay preparing, hand-made sculpturing and clay baking in the opened-type kiln. The process included quality checking and improving before product being distributed. Besides, equipment and tools used in the process were developed to be convenient and efficient. Furthermore, impacts from production process on the community were well managed.

3. Trade networking of *Phang Pratheep* in Ban Tarn, Hot district, Chiang Mai province were composed of producers group networking, being also dealer themselves and having a kind of relative kinship within their groups, retailers group networking, suppliers group of further production stage and consumers group. Networking creation of the four groups depended on trustworthiness and familiarity relationships. In particular, honesty is the most important factor for group networking.